

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 23 hallituksen esityksestä laiksi eläinten lääkitsemisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunta on 7 päivänä lokakuuta 1994 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 199.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina vanhempi hallitussihteeri Kristiina Pajala ja eläinlääkintöylitarkastaja Pia Mäkelä maa- ja metsätalousministeriöstä, osastonjohtaja Markku Suojanen Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta sekä kunnaneläinlääkäri Sakari Heinänen Suomen Eläinlääkäriliitosta.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eläinten lääkitsemisestä annetun lain (402/90) muuttamisesta. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä otetaan huomioon Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen (ETA-sopimus) sisältyvät eläinlääkkeitä, eläinten lääkitsemistä ja lääkejäämien valvontaa koskevat säännökset.

Ehdotettu laki olisi pitkälti valtuuslaki. Ehdotuksen mukaan maa- ja metsätalousministeriö voisi kieltää tai rajoittaa kielletyillä aineilla lääkittyjen elintarviketuotantoon tai rehuksi tarkoitettujen eläinten tai niistä saatujen elintarvikkeiden luovuttamisen, teurastamisen, tuonnin ja viennin. Tarkoituksena on, että kielletyiksi aineiksi määrättäisiin EY:n direktiivien mukaisesti eläimen hoitoon liittyvät kasvua edistävät hormonit ja tyreostaattiset aineet lukuun ottamatta tapauksia, joissa niitä käytettäisiin lisääntymishäiriöiden hoitoon tai eläinjalostukseen. Elintarviketuotantoon käytettävillä eläimillä tarkoitettaisiin laissa kaikkia eläimiä, joiden lihaa tai muuta tuotetta käytetään elintarvikkeena. Lihan- ja maidontuotantotarkoituksessa pidettävien eläinten lisäksi laissa tarkoitettuja eläimiä olisivat hevoset niiden varsinaisesta käyttötarkoituksesta huolimatta. Maa- ja metsätalousministeriö voisi lisäksi antaa ETA-sopimuksen edellyttämät määräykset lääkityistä eläimistä saatavien tuotteiden ja niistä syntyvien jätteiden käsittelystä.

Lääkeaineiden käytön valvomiseksi tilalta pois vietävien elintarviketuotantoon käytettävien eläinten olisi oltava tunnistettavissa. Sama koskee elintarviketuotantoon käytettävien eläinten kuljettamista ja kaupanpitoa. Tilalle tuodusta ja sieltä viedystä elintarviketuotantoon käytettävistä eläimistä olisi tarvittaessa annettava tieto valvontaviranomaiselle.

Ehdotetulla lailla tarkennettaisiin lisäksi eläinlääkärin velvollisuutta antaa selvitys elintarviketuotantoon käytettävälle eläimelle antamastaan tai määräämästään lääkityksestä. Selvitys olisi annettava kirjallisesti tai muulla luotettavalla tavalla. Eläinlääkäri olisi myös velvollinen pitämään kirjaa elintarviketuotantoon käytettävälle eläimelle antamastaan tai määräämästään lääkityksestä maa- ja metsätalousministeriön määräämässä laajuudessa. Tarkoitus on, että kirjanpitovelvollisuus asetettaisiin hormonien ja tyreostaattisten aineiden osalta. Myös elintarviketuotantoon käytettävän eläimen omistajan olisi pidettävä kirjaa eläimelle annetuista lääkkeistä maa- ja metsätalousministeriön tarkemmin määräämällä tavalla.

Ehdotetulla lailla tarkennettaisiin lisäksi viranomaisten tehtäväjakoa tiloilla tapahtuvan lääkeaineiden käytön valvonnan osalta. Valvonnan johdosta huolehtisi maa- ja metsätalousministeriö. Läänissä valvonnasta huolehtisi lääninhallitus. Valvontaan liittyvän näytteenoton osalta tehtäviä voitaisiin maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä antaa myös eläinlääkintä- ja elintarvikelaitoksen hoidettaviksi.

Esitys liittyy ETA-sopimuksen täytäntöönpanoon. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta toteaa, että ehdotettujen muutosten tarkoituksena on turvata kotieläintuotteiden korkea laatu. Korkealaatuiset, puhtaat ja jäämävapaat elintarvikkeet ovat Suomelle merkittävä kilpailuetu vienti- ja kotimaanmarkkinoilla.

Saadun asiantuntijaselvityksen perusteella valiokunta kiinnittää huomiota lakiehdotuksen 5 §:ään, jolla eläinlääkäri veloitetaan antamaan eläimen omistajalle tai haltijalle kirjallinen tai muu luotettava selvitys elintarviketuotantoon tarkoitettulle eläimelle antamastaan tai määräämästään lääkkeestä sekä pitämään lääkkeitä kirjaa maa- ja metsätalousministeriön määräämällä tavalla. Valiokunta pitää tärkeänä sitä, että lakia alemmanasteisia säännöksiä ja määräyksiä valmisteltaessa huomiota kiinnitetään selvityksen luotettavuuteen epäselvien vastuukysymysten välttämiseksi. Lääkityksestä, johon liittyy varoaika, selvitys tulisi aina antaa kirjallisena. Suullista selvitystä tulisi pitää riittävänä vain hallituksen esityksen perusteluissa mainittujen tapausten kaltaisissa ehdottoman selvissä tapauksissa.

Valiokunta kiinnittää lisäksi huomiota lakiehdotuksen 8 §:ään, jossa ehdotetaan säädettäväksi muun muassa näytteiden ottamisesta korvauk-

setta. Valiokunta katsoo, että kohtuuttomien kustannusten välttämiseksi korvaukseton näytteenotto tulee lakia alemmanasteisissa säännöksissä rajata koskemaan vain valvonnan ja eläimen hoidon edellyttämää näytteenottoa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotettu laki ei aiheuttaisi kovin suuria muutoksia tilatasolla. Käytännössä monet tuottajat jo pitävät kirjaa eläinten lääkityksestä ja myös voimassa olevassa laissa on asetettu tietynasteinen selvityselvöllisyys eläinlääkäreille.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1994

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S.-L. Anttila, varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Järvilahti, Kal-

li, Koistinen, Koski, Polvinen, Pulliainen, Rajamäki, Riihijärvi, Rinne, Saario ja Westerlund sekä varajäsenet Björkenheim ja Laakkonen.